

[Rahbæk Møller]

For det første er det ikke kun EF-landene, der har differentieret moms. For det andet har vi da aldrig nogen sinde gjort os til talsmænd for, at vi ikke må se, hvad de gør i Frankrig eller Tyskland, og lære noget af det. Vi har vendt os mod, at vi som et led i den almindelige harmonisering skal tage deres system på godt og skidt, men at vi ikke skulle lære noget godt af dem, ville da være fuldkommen tåbeligt, og vi har aldrig sagt noget sådant.

Så var der det med, at de andre lande misunder os vores system. Ja, det tror jeg gerne at deres skatteministre og toldembedsmænd gør. Jeg tror ikke, borgerne gør det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til skatte- og afgiftsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af elektricitet.

(Lovforslag nr. L 211. Fremsat 6/5 80).

Sammen med denne sag foretoges de under punkterne 11–14 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

11) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse olieprodukter.

(Lovforslag nr. L 212. Fremsat 6/5 80).

12) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af benzin.

(Lovforslag nr. L 213. Fremsat 6/5 80).

13) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af gas.

(Lovforslag nr. L 214. Fremsat 6/5 80).

14) Første behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af charterflyvning.

(Lovforslag nr. L 215. Fremsat 6/5 80).

Formanden:

Jeg gør opmærksom på, at jeg ikke regner med, at vi kan tilendebringe behandlingen af disse forslag før pausen – hvor der er gruppemøder og andre ting planlagt – men det afhænger selvfølgelig af forhandlingens forløb.

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Camre (S):

Ved den gruppe af forslag, vi her skal behandle, foreslås det at forhøje elafgiften fra 8 til 12½ øre pr. kWh, afgiften af visse olieprodukter, således at gas- og dieselolie får en forhøjelse fra 30 til 36 øre pr. l og fuelolie fra 34 øre til 41 øre pr. kg. Benzinafgiften forhøjes fra 1 kr. 82 øre til 1 kr. 92 øre. Gasafgiften nedsættes. Og afgiften af charterflyvning forhøjes fra 125 kr. til 180 kr.

Som begrundelse for disse forslag skal jeg henvise til de bemærkninger, jeg gjorde om den økonomiske situation under behandlingen af forslaget om momsforhøjelsen, og derudover vil jeg godt sige, at det nok er vældigt vigtigt, at vi i den nuværende økonomiske situation erkender den stærkt negative hovedrolle, som olieprisstigningerne spiller. Derfor er det enormt vigtigt, at vi sparer på energiforbruget, og derfor er det også rigtigt at beskatte denne knappe faktor for at opnå disse besparelser.

Jeg ved, at det spørgsmål vil blive rejst, om disse forhøjelser nu indbyrdes kan siges at være i balance, om en identisk procentvis forhøjelse ikke ville være mere rimelig. Lad mig derfor straks understrege, at de valgte afgiftsforhøjelser må vi opfatte som energipolitiske virkemidler lige så meget som økonomiske virkemidler. Derfor er der f.eks. en relativt stor forøgelse af elafgiften.

[Camrø]

De hidtidige energifgifter har på forskellig måde påvirket det hjemlige energiforbrug, men udviklingen i forbruget af de forskellige energiformer har ikke været identisk. Energiforbrugets sammensætning er jo i øvrigt bestemmende ikke blot for udgiften til brændstof, men også for anlægsinvesteringerne, og hvis ikke stigningen i elforbruget bremses, vil der inden for få år blive behov for investeringer i nye elværker. Det er også en udvikling, som vi ønsker at undgå, og det er begrundelsen for den udformning, som afgifterne har fået.

Jeg vil godt have lov til at nævne nogle tal for, hvorledes energiforbruget har udviklet sig. De er beregnet som bruttoenergiforbruget, altså forbruget af det råstof, der medgår til at skabe energien, og der er korrigeret for de klimaforskelle, der har været i de enkelte år.

Går man ud fra 1975 og sætter det lig med 100, har udviklingen i forbruget af el været fra 100 til 135, altså en 35 pct.s forøgelse. Ser vi på energi til opvarmningsformål, har forøgelsen kun været på 4 pct. Procesenergi er steget med 19 pct. og energi til transportformål med 11 pct.

Det er klart, at vi på den baggrund må ønske, at den relativt store forhøjelse af elafgiften vil være et incitament til at spare mere på elektriciteten, til at anskaffe udstyr med lavere elforbrug osv.

Nedsættelsen af gasafgiften har klart det sigte at fremme tilslutningen til gasledningsnettet af hensyn til den kommende naturgasforsyning, og charterafgiften er bestemt af ønsket om at nedsætte forbruget af udenlandsk valuta.

Jeg har noteret mig, at ministeren er opmærksom på det likviditetsproblem, der kan opstå for erhvervsvirksomheder med særlig stort energiforbrug, som følge af disse afgifter. Der er jo en refusionsordning, som også omfatter de forhøjelser, vi drøfter her i dag, men den løser ikke i sig selv likviditetsproblemet, og jeg finder det derfor meget tilfredsstillende, at regeringen vil etablere en fremskyndelse af tilbagebetalingen af energifgifterne for den gruppe af virksomheder, der har dette særlig store energiforbrug.

Jeg kan på denne baggrund på den socialdemokratiske gruppes vegne give tilslutning til en positiv behandling i udvalget af de foreliggende forslag.

Ellemann-Jensen (V):

Regeringen har sagt, at formålet med energifgifterne også er at begrænse energiforbruget, men det er nu vanskeligt at se noget klart energipolitisk sigte i denne buket af afgiftsforhøjelser. Det gælder både, når man ser på det mere generelle spørgsmål om det totale omfang af den danske energibeskatning, og når man ser nærmere på regeringens enkelte forslag i denne buket.

Danmark har jo i dag på flere områder, ganske specielt når det drejer sig om olien, det stærkeste skattetryk inden for EF, og for benzin ligger vi klart med i toppen. Og når man så ser på, hvordan udviklingen har været i de enkelte EF-landes skattetryk på energi siden 1973, viser det sig, at Danmark rent faktisk er det land, der har givet sig selv langt det største skattechok på energiområdet.

Der er endda tale om meget iøjnefaldende forskelle mellem den måde, hvorpå vi i Danmark har anvendt skattevåbenet mod energiforbruget, og så den måde, hvorpå andre EF-lande har anvendt dette våben. Det siger også sig selv, at Danmark står over for en særlig stor opgave, og at der derfor har været god fornuft i at give dette skattechok. Men så må man også erkende, at sådan et chok virker kun første gang, og det er f.eks. vanskeligt at se, hvordan det vil få en væsentlig forbrugsbegrænsende virkning, at man nu lægger 10 øre på den benzin, der koster snart 5 kr. literen.

Med de afgiftsforhøjelser, der bliver foreslået her, vil Danmark yderligere fjerne sig fra de afgiftsniveauer, som er gældende i de øvrige EF-lande, og det sker samtidig med, at man i EF er begyndt at arbejde for en harmonisering af de enkelte medlemslandes afgiftsniveauer på dette område for at begrænse forvriddninger i produktions- og handelsmønstre. Jeg vil da gerne spørge ministeren, om han ikke er betænkelig ved, at vi nu her på endnu et afgiftsområde er ved at distancere os meget klart fra de lande, vi gerne skulle søge en harmonisering med.

Venstre kan ikke acceptere regeringens forsøg på at gøre det energipolitiske sigte med disse afgiftsforhøjelser til det væsentlige. Vi må opfatte afgiftsforhøjelserne som først og fremmest en rent fiskal foranstaltning –

[Ellemann-Jensen]

der skal skaffes penge i kassen – og vores holdning til forslagene må blive derefter.

Men der er flere af forslagene, der må give anledning til særlige bemærkninger. Der er først forslaget om den væsentlige forhøjelse af elafgiften, der bliver gennemført på trods af, at elværkerne har fortalt, at der i løbet af det næste halve år kan ventes samlede prisforhøjelser på omkring det dobbelte af den afgiftsforhøjelse, regeringen nu foreslår. Den forhøjelse, regeringen foreslår, indebærer en vældig skævvridning mellem situationen for familier, der har elvarme, og familier, der har olievarme. Omkostningsstigningen for elopvarmede boliger bliver langt, langt større end stigningen for olieopvarmede boliger, og det er da vanskeligt at se nogen energipolitisk visdom heri, da elektricitet i stigende grad produceres ved hjælp af andet brændsel end olie. Hvorfor skal man så straffe denne opvarmningsform særlig hårdt? Og hvorfor straffe de mange mennesker, der tidligere i dyre domme har indrettet deres boliger til elvarme, og hvoraf mange ikke har andre reelle muligheder end netop den olieopvarmning, som vi gerne skulle begrænse. Jeg må spørge: hvilken højere visdom ligger der egentlig heri, hr. skatteminister?

Så foreslår regeringen en nedsættelse af gasafgiften, angiveligt for at lette den fremtidige afsætning af dansk naturgas, og her må vi under udvalgsarbejdet meget nøje søge afdækket, i hvilket omfang man prøver at skabe et egentligt subsidium for naturgassen, og hvilken balance der herefter vil være i afgiftsbelægningen af naturgas og andre energiformer.

De højere energiafgifter vil jo øge de problemer, der allerede i dag har ramt de særlig energiforbrugende virksomheder. For øjeblikket foregår afregningen af de momsregistrerede virksomheders energiafgifter sammen med momsafregningen, men med de afgiftsforhøjelser, der kommer nu, vil stadig flere virksomheder komme i den situation, at deres energiafgifter kan være højere end den moms, der skal betales ind, og de vil derfor få betydelige udestående beløb, som belaster de pågældende virksomheders likviditet. Der til siger ministeren så, at han vil overveje en forbedring af disse regler, men vi må bede om lidt klarere og kraftigere tilkendegivelser fra ministerens side af, at han nu vil tage dette problem alvorligt.

Venstres stillingtagen til denne afgiftsbuket vil som nævnt være bestemt af, at vi opfatter forslagene netop som en traditionel afgiftsbuket, og som det blev sagt under behandlingen af forslaget om en forhøjelse af momsen, finder vi ikke, at højere skatter og afgifter er løsningen på landets problemer. De udskyder den nødvendige beskæring af den offentlige sektor, og de bidrager til at skabe netop den lønglidning, som er den rene gift for løsningen af vores problemer. Derfor kan vi ikke gå ind for disse forslag.

Hagen Hagensen (KF):

Når man står ved en korsvej og er vildfarende, kommer man let til at vælge en forkert vej fremfor den rigtige vej. Regeringen har valgt en forkert vej og trukket sine forligspartnere med.

Det kan være vejen til sumpen, der er valgt, sumpen, som man kommer til at hænge fast i og synke dybere og dybere i, og som man må blive i, indtil hjælp når frem, den hjælp, der kan hale én op igen til den rigtige vej.

Det kan også være vejen mod afgrunden, der er valgt, den afgrund, som man nok ved findes, men som man ikke tror findes ad den vej, man har valgt.

Det konservative folkeparti vil ikke slå følge med regeringen og dens forligspartnere ad forkerte veje. Vi vil gå den rigtige vej, og den hedder besparelsernes vej, den hedder erhvervsfremmevejen, og den hedder indkomstpolitikens vej. Energiafgiftsforhøjelsernes enklave må være og forblive regeringens og dens følgesvendens.

Afgiftsforhøjelsen på el, olie og benzin vender vi os imod. Den tunge ende vender nedad. Nedsættelsen af afgiften på gas har vi været virksomme for om end med en anden begrundelse end regeringens.

Om charterafgiftsforhøjelsen gælder det, at så længe tidspunktet for ikrafttrædelsen er en hemmelighed, er en drøftelse af forslaget ikke mulig.

Det konservative folkeparti har tidligere givet til kende, at vi aldrig har haft sympati for en elafgift. Det er en særavgift på det daglige, nødvendige forbrug, som enhver husholdning må have, og der tages intet hensyn til de medborgere, der har el som eneste opvarmningskilde. Den foreslåede afgiftsfor-

[Hagen Hagensen]

højelse på el er særdeles belastende for mange forbrugere og også om end i begrænset omfang for nogle erhvervsområder, der ikke har afløftning for afgiften, og for dem, der har det, vil der komme kraftige likviditetsproblemer, hvis de da ikke bliver løst.

Oliefafgiftsforhøjelsen rammer stort set alle, direkte eller indirekte, og fordyrer især nødvendig opvarmning. Vejen til besparelser på dette område går over isolering etc. fremfor højere afgifter.

Benzinafgiftsforhøjelsen er direkte omkostningsfordyrende for transporterhvervene, og dette gælder også forhøjelsen af afgiften på dieselolie. Især benzinafgiften virker diskriminerende og belastende, hvor mulighederne for kollektiv transport er ringe eller ikke til stede. Den er hindrende for bevægelighed på arbejdsmarkedet.

Skatteministeren anfører i sin skriftlige fremsættelse, at afgiftsnedsættelsen på gas skal gennemføres af energipolitiske grunde for at fremme tilslutning til gasledningsnettet og dermed forberede indførelsen af naturgasen.

Om alle energiafgiftsforhøjelserne anfører skatteministeren, at formålet er at ramme det forbrug, der i særlig grad belaster betalingsbalancen. Der er grund til at spørge, om afgiftsforhøjelserne ikke er udtryk for en bevidst styring af udviklingen på en række områder, en styring, som ikke er finanspolitisk, men en energistyring og en ejendommelig styring, idet forbruget via afgifter synes at presses væk fra el, der er valutabesparende, over til olie, der er valutakrævende.

Også en transportstyring træder frem gennem det her foreslåede, og det gælder afgiftsforhøjelsen på benzin. Det er vel et spørgsmål, om det er under skatteministerens ressort, en sådan styring henhører.

Stigende priser på importerede produkter til energi – og her tænkes især på olieprisstigninger, der fortsat kan ventes – betyder i sig selv, at befolkningen må spare og nedsætte sit forbrug. Staten gør det tungere og mere belastende ved at pålægge punktafgifter, oven i hvilke der oven i købet kommer forhøjet moms af afgifterne.

Momsen virker på alle prisstigninger, og med den af regeringen førte politik kan der vel ventes flere kronejusteringer, det, vi andre kalder for devalueringer. Derved får staten yderligere indtægter via moms af de hø-

jere importpriser, som kroneforringelsen giver, mens alle andre borgere belastes og bliver fattigere.

Punktafgifter virker nu om dage tungest på de lave indkomster, idet nødvendigt forbrug belastet ens for dem med høj indkomst og for dem med lav indkomst. De foreslåede afgifter må uvægerlig udløse krav om kompensation, og regeringens kompensationsforslag gælder alene moms og stort set kun for dem, der er ude af erhverv. Det giver lønglidning med deraf følgende vanskeligheder for erhvervslivet, for produktionen og for beskæftigelsen og betyder, at offentligt ansatte, med de vilkår der er deres, får yderligere efterslæb, men rammes lige så meget af afgiftsforhøjelserne som alle andre.

En sådan politisk linje går ad gale og forkerte veje og er derfor uden vort følgeskab. Det er ingen overraskelse. Det konservative folkeparti finder, at beskatningsgrænsen som helhed er nået, ja, den er overskredet. Det overraskende er, at regeringen kommer med afgiftsforhøjelser, der virker som benzin på det brændende inflationsbål.

Ove Jensen (FP):

Konsekvensen af de fem afgiftsforslag, som her er til behandling i en samlet pakke, vil være, at den i forvejen hårdt plagede befolkning pålægges nye store byrder til ingen verdens nytte, for alle ved jo, at nye afgifter kun forværrer problemerne og ikke, som regeringen og dens forligspartier tror, løser dem. Det er utroligt, at den socialdemokratiske mindretalsregering og dens forligspartier intet som helst har lært af tidligere tiders fejltagelser med indførelse af nye skatter og afgifter. For det er jo en kendsgerning, at alle de forlig, der er indgået i tidens løb om skatteforhøjelser, altid har forværret situationen med både arbejdsløshed og valutagæld, og forværringen har endda altid været ganske alvorlig. Derfor er det utrolig naivt af regeringen, at den helt bevidst fortsætter den sikre vej mod den afgrund, som den selv så helt rigtigt har beskrevet.

Årsagen til, at vi står så tæt ved afgrunden, er jo velkendt. Det er det alt for høje skattetryk, der har presset det danske omkostningsniveau så højt op, at danske varer er blevet så dyre at fremstille, at de ikke kan sælges hverken herhjemme eller i udlandet i

[Ove Jensen]

konkurrence med varer produceret i lande med et lavere omkostningsniveau. Og når man kender årsagen til problemerne, skal man naturligvis løse dem ved at sænke skattetryk og ikke, som regeringen og dens forligspartier her foreslår, forhøje skattetryk.

Provenuet af de fem afgiftsforslag vil ifølge bemærkningerne til forslagene blive knap 1 mia kr., men de samme fem forslag vil forhøje skattetryk med over 2 mia kr., fordi der først skal betales indkomstskat af en indtjening, før den kan bruges til at betale afgifter med.

Fremskridtspartiet afviser disse afgiftsforhøjelser, fordi de vil forværre problemerne med både arbejdsløshed og valutagæld, og også fordi afgifter på benzin, olie og elektricitet vender den tunge ende nedad og i særlig høj grad vil ramme familier med lave indkomster.

Selv om Danmark i forvejen har verdensrekord i bilbeskatning, skal benzin- og olieafgiften igen forhøjes. Det er i forvejen uhyggelig dyrt at holde bilen i gang, og for de allerfleste er bilen jo et nødvendigt redskab i hverdagen, for at man kan passe sit arbejde. Den nye forhøjelse af kørselsudgifterne betyder, at det bliver en endnu dårligere forretning for den flittige og arbejdsomme at køre store afstande for at passe sit arbejde, og derfor vil resultatet også blive, at virksomhederne vil få endnu større vanskeligheder med at skaffe den fornødne arbejdskraft.

Man kan undre sig over, hvordan det i det hele taget har været muligt for regeringen at få dette forlig brygget sammen, når man tænker på, hvad forligspartierne tidligere har udtalt vedrørende disse afgiftsforhøjelser.

Centrum-demokraterne kom i folketinget på, at de ikke ville være med til at forhøje bolig- og bilbeskatningen. Og hvordan har de så praktiseret dette løfte? De har deltaget i næsten samtlige forlig, der har medført forhøjelse af bolig- og bilbeskatning, og derfor er der sådan set heller ingen grund til at undre sig over, at de nu leverer de stemmer, der er afgørende for, at de afgiftsforhøjelser, som der her er tale om på benzin, kan vedtages. Der er heller ingen grund til at undre sig over, at de leverer de stemmer, der er afgørende for at få forhøjet boligudgiften ved nye afgifter på elektricitet og olie. Men der kan være grund til at undre sig over, at CD ikke

for længst er røget ud af folketinget, for det er desværre ikke første gang, de gør det stik modsatte af det, de er blevet valgt på.

Og hvad med kristeligt folkeparti? Den 23. juni 1979 sagde kristeligt folkepartis ordfører, hr. Arne Bjerregaard, fra denne talerstol – jeg citerer fra spalte nr. 12227: »Vi kan ud fra en social betragtning ikke være med til at gennemføre elafgiften.«

Jeg vil gerne spørge hr. Arne Bjerregaard: hvad er det, der er sket med hensyn til kristeligt folkepartis sociale betragtninger, siden de nu ikke alene accepterer elafgiften, men også vil være med til at forhøje den?

I forbindelse med forslaget om en højere afgift på elektricitet rejser der sig et specielt problem for Bornholm, der i forvejen har unormalt høje elpriser på grund af den store afstand, der er til øen. De bornholmske forbrugere har gennem længere tid arbejdet på at få elprisen nedsat, og de vil sikkert – og med rette – anse denne forhøjelse for at være en oplagt urimelighed. Har ministeren overvejet, om der i forbindelse med dette lovforslag kan ændres på dette urimelige forhold, der nu vil blive yderligere forværret, ikke alene ved dette lovforslag, men også ved den foreslåede momsforhøjelse, der rammer ekstra hårdt på grund af en i forvejen høj elpris?

For at der ikke skal være nogen som helst tvivl, skal jeg oplyse, at fremskridtspartiet naturligvis vil stemme mod samtlige afgiftsforslag. Vi vil ikke være med til at forhøje hverken bolig- eller bilbeskatning, og vi vil heller ikke være med til at forhøje charterafgiften, der også rammer almindelige borgere, der ikke har råd til at rejse med ruteselskaber. Vi vil i det hele taget ikke være med til forslag, der som disse forringer reallønnen og forværrer arbejdsløshed og valutagæld, men vi vil være med til noget, der løser disse problemer, og det er offentlige besparelser i en størrelsesorden, der virkelig batter noget, og lønfremgang gennem skattelettelser.

Kalnæs (SF):

Jeg vil først sige noget generelt om de fem lovforslag, vi taler om her.

SF har flere gange foreslået afgift på energiforbrug som et middel i energipolitikken, men vi har altid haft to forudsætninger for at ville bruge afgifterne i energipolitikken. Den

[Kalnæs]

ene er, at de afgifter, der blev pålagt energiforbruget, kommer til at hvile både på det private forbrug og på erhvervslivets forbrug. Og den anden er, at de penge, der kommer ind gennem de afgifter, som man pålægger energien, bliver brugt i en energipolitisk sammenhæng, dvs. både til private og til erhverv til støtte for energibesparelser og for omlægning af energiforbrug, sådan at man i vidt omfang kunne undgå de nye energiafgifter. Nogle af pengene kunne også bruges til direkte kompensation til folk, som blev vanskeligt stillet på grund af de nye afgifter.

Ingen af de to forudsætninger er opfyldt i dette tilfælde. Erhvervslivet friholdes for afgifterne, og der opkræves omkring 1 mia kr. totalt i disse energiafgifter, medens de energipolitiske initiativer, der omtales i beskæftigelsesplanen, kun drejer sig om 768 mill. kr., dvs. kun $\frac{3}{4}$ af afgiftsprovenuet. Af disse $\frac{3}{4}$ af afgiftsprovenuet går endda de 100 mill. kr. til støtte til erhvervslivet til besparelser i forbindelse med procesenergi. Vi synes ikke, det er nogen særlig rimelig ordning, at man lægger afgifter på det private forbrug og så giver pengene til erhvervslivet. Vi kan godt være med til at give støtte til erhvervslivets energibesparelser og energiforbrugsomlægninger, men det må være en forudsætning, at erhvervslivet også selv direkte har bidraget gennem en afgift på den energi, der bruges i erhvervslivet.

Desuden er der i de 768 mill. kr. 350 mill. kr., som skal bruges som isoleringstilskud til lavtlønnede familier. Først kunne jeg godt lide at vide, hvordan man vil gøre det. Hvordan vil man f. eks. give isoleringstilskud til lavtlønnede familier, som bor i udlejnings-ejendomme? Jeg kan ikke rigtig forestille mig det, men jeg vil virkelig ønske, at man kan finde ud af det, for så er det da en udmærket ordning.

Der er dog også det at sige til det, at de 350 mill. kr., der her er tale om, tages fra de 400 mill. kr., som blev lovet som støtte til folk, der fik for store varmeudgifter. Det var i forbindelse med det, der kaldtes helhedsløsningen i december 1979. Det vil sige, at det er anden gang, man bruger de penge; de har ikke noget med denne krisepakke at gøre, men hænger sammen med det, der skete i december 1979. Det betyder reelt, at af den ene milliard, som man vil opkræve i energiafgifter, er det kun de 338 mill. kr., altså kun

$\frac{1}{3}$, der vil gå ud igen til de samme forbrugere, som har bidraget. Det har ikke noget med energipolitik at gøre efter vores mening. Det er simpelt hen almindelig beskatning.

Vi kan såmænd i SF også godt acceptere almindelig beskatning – vi hører ikke til dem, der synes, at vi bare skal spare på de offentlige udgifter og sætte skatterne ned – men det forudsætter, at skatterne har et fornuftigt formål, f. eks. at de giver en bedre fordeling af de midler, vi nu har at bruge af her i landet. Man kunne måske godt tænke sig, at en beskatning af energi kunne gå ind i sådan noget, hvis der så blev letet tilsvarende på skatterne på andre områder, f. eks. på madmomsen, som har været diskuteret under de foregående dagsordenspunkter. Man kunne også tænke sig, at man hævede personfradraget med noget, der svarede til det, som man får ind ved energiafgifterne, men det er der heller ikke tale om her. Det, der er tale om her, er en omfordelende virkning, hvor energiafgifterne i det væsentlige bliver taget ind på almindelige menneskers forbrug, og så bruges de til støtte i meget vidt omfang til erhvervslivet, dvs. til de ejere, som ejer erhvervslivet, og som gennemgående hører til de mest velhavende her i landet. Det er altså en omfordeling fra folk med almindelige indkomster til folk med store indkomster, og en sådan omfordeling kan vi selvfølgelig ikke være med til. Derfor kan vi heller ikke støtte energiafgifterne, sådan som de ligger her.

Jeg vil godt se lidt på de enkelte afgifter også. Hvis vi først ser på elafgiften, vil vi i SF meget gerne have bremset den stigning, der er i elektricitetsforbruget, men vi har et væsentlig bedre forslag end det, regeringen er kommet med her. Vi har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om forbud mod installation af direkte elopvarmning, og vi har fremsat et forslag til folketingsbeslutning om, at man skal stille krav om lavere elforbrug i nye elapparater. De ting vil virke direkte på elforbruget, og det vil være langt mere effektivt end det, at man lægger nogle ekstra øre på elektricitetsprisen. Vi vil da godt overveje, om man kan kombinere de to ting. Det vil sige, at hvis regeringen vil tage op til overvejelse at lave et forbud mod anvendelse af direkte elopvarmning og påbegynde arbejdet med at stille krav om mindre elforbrug i elektriske apparater, vil vi godt overveje at

[Kalmøes]

gå med til en elafgift, bare ikke en elafgift alene.

Vi må også sige, at der er noget rigtigt i det, der er blevet nævnt af nogle af de tidligere ordførere, at ved at forhøje elafgiften vil man bringe nogle af de familier, der på grund af elværkernes reklame for elopvarmning har fået elopvarmning, i klemme. Skulle vi derfor gå med til denne elafgift, måtte vi nok også se på, hvilke virkninger det har, og eventuelt prøve at afbøde nogle af dem.

Så er der tale om en olieafgift. Vi kan ikke være med til flere forhøjelser af olieafgiften generelt. Vi mener ikke, det kan undgå at komme til at virke asocialt. Vi mener, at olieforbruget skal ned, men vi mener, det må ske gennem besparelser, og da synes vi, at det rigtige at gøre for at sikre, at sådanne besparelser er virksomme, er at give gratis konsulenthjælp. Regeringen har tidligere talt om, at man skulle indføre en slags varmesyn, og jeg vil da foreslå, at man startede med sådan et frivilligt, gratis varmesyn; så kunne man senere støtte det med krav om isolering. Det ville være langt mere effektivt end at lægge en ekstra afgift på olien, og det ville være langt mere rimeligt socialt set.

Så er der spørgsmålet om benzinafgiften. Vi ser også meget gerne, at man får nedsat benzinforsbruget og bilkørslen her i landet, men det forudsætter, at vi har en kollektiv trafik, som så kan klare de trafikopgaver, der kommer, hvis folk holder op med at køre i bil. Og så virker det ret fantastisk, at vi har en regering, som, samtidig med at den lægger nye afgifter på benzin, så folk får dårligere og dårligere råd til at køre i bil, gennemfører store broprojekter og motorvejsprojekter, som folk alligevel ikke vil have råd til at køre på, den dag de bliver færdige. Det er ikke energipolitik, det er meningsløshed.

Skulle vi gå ind i forhandlinger om en benzinafgift, måtte det forudsætte, at der blev givet langt flere penge til DSB, sådan at de virkelig kan løse opgaverne i den kollektive trafik, og det måtte også betyde, at der blev givet større befordringsfradrag til de folk, som bor således, at de ikke kan benytte sig af den kollektive trafik.

Der er forslag om, at gasafgiften skal nedsættes. Vi vil gerne sikre en fornuftig udnyttelse af naturgassen fra Nordsøen og vil også være med til at forberede dette ved hjælp af en sådan nedsættelse. Men her var det mere

rimeligt, om man f. eks. prøvede at bevare de gasværker og de gasforbrugere, som allerede findes, men det gør man ikke noget ved; man nedsætter afgiften. Specielt tænker jeg selvfølgelig på Århus gasværk, som er et af de store gasværker. Det var rimeligt, at man bevarede det, indtil man havde lavet varmeplanlægningen færdig.

Så er der endelig charterafgiften. Det kunne måske være meget rimeligt med en afgift på anvendelse af fly til rejse i det hele taget, og var det en sådan generel afgift, kunne vi såmænd godt støtte den. Men dette er direkte omfordelende igen i gal retning, fordi det kun går ud over almindelige menneskers charterrejser, men ikke rejser med rutefly, som i høj grad benyttes af erhvervslivet.

Bernhard Baunsgaard (RV):

I forbindelse med denne buket af afgifter skal jeg først sige et par ord om charterflyafgiften. Det er sådan, at Danmark er kommet i den situation, at der er direkte underskud på området turister og udlandsrejser. Tidligere havde vi et overskud på området, og jeg synes, det er rimeligt, at vi lægger en øget afgift på dem. Det viser sig jo også, at når vi er begyndt, følger vore nabolande efter, så vi ikke får skævvridninger af den grund.

Må jeg derefter vende mig til de andre afgifter.

Jeg kan sige, at jeg deler betænkelighederne omkring elafgiften og gerne vil se på, om der kan gøres noget for at mildne, hvad der sker. Der har været foreslået forskellige ting fra de tidligere ordførere.

Og så om energiafgifterne i almindelighed. Ministeren mener, at disse nye energiafgifter vil mindske forbruget, det forbrug, der jo i særlig grad belaster betalingsbalancen. Jeg må sige, at jeg er enig med ordførerne for venstre og konservative, der ikke mener, at disse nye afgifter i særlig grad vil have indflydelse på forbruget. Jeg må desværre nok fastholde den mening, at oliesheikerne i den henseende er betydelig mere effektive end skatteministeren.

Jeg må da også understrege, at jeg tror ikke, disse afgiftsforhøjelser kan betragtes som led i en egentlig energipolitik. Vi førte jo i 1970ernes begyndelse – og »vi« er i den forbindelse socialdemokratiet, socialistisk folkeparti og de radikale – forhandlinger om

[Bernhard Baunsgaard]

indførelse af energiafgifter for at bremse forbruget. Energiafgifter af den højde, som vi nu taler om, gennemført dengang ville have været et betydeligt led i en egentlig energipolitik. Der skete desværre det, at socialdemokratiet ligesom ved renteomlægningen sprang i målet og pludselig ikke ville være med til at gennemføre det. Men der er ingen grund til at gå imod disse energiafgifter. Lidt, lidt, er de dog med til at bremse forbruget, selv om, som jeg sagde før, sheikerne vil være betydelig mere effektive med den politik, de har bebudet.

Endelig vil jeg rejse et lille spørgsmål, som ministeren har været inde på, og det er spørgsmålet om tilbagebetaling. Jeg vil opfordre de erhverv, der i særlig grad er i klemme, til at henvende sig til skatte- og afgiftsudvalget eller til medlemmerne af skatte- og afgiftsudvalget for at få understreget betydningen af dette.

Skulle jeg pille et enkelt erhverv ud for at vise, hvad det kan betyde, vil det nok være rimeligt at pege på gartnererhvervet. Dette erhverv er jo i forvejen udsat for en ubillig konkurrence fra ikke mindst hollandske gartnerier, der jo, hvad enten man vil indrømme det fra den hollandske stats side eller ej, får betydelige tilskud. Der er alvorlige likviditetsproblemer og udgifter forbundet med, at afgiften skal erlægges og det derefter varer en tid – efter gartnerens opfattelse alt for lang tid – før de får den refunderet. Jeg håber, at det lykkes at gennemføre ministerens intentioner på dette område. Så kan vi da også i den henseende hjælpe en lille smule på den særlige bornholmske situation, hvor bl. a. elektricitetsprisen er så meget højere end i det øvrige land, et forhold, der også rammer de bornholmske erhverv og gør det vanskeligere for dem at klare sig i konkurrencen.

Men jeg kan som konklusion ligesom tidligere tilsiige det radikale venstres medarbejde ved gennemførelsen af disse nye afgifter på en så rimelig måde som muligt.

Formanden:

Jeg skal her afbryde forhandlingen og udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13.15.

Mødet udsat kl. 12.15

Mødet genoptaget kl. 13.15

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Enggaard):

Medlem af folketinget *Jørgen Peder Hansen* har meddelt mig, at han som følge af udsendelse i offentligt hverv ikke vil kunne give møde i tinget i mindst 7 dage, hvorfor han anmoder om orlov fra og med den 13. maj samt om, at stedfortræderen må blive indkaldt.

I skrivelse af d.d. meddeler socialministeren, at hun ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om socialindkomst.
(Lovforslag nr. L 222).

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændringer af reglerne om kontanthjælp, indførelse af socialindkomst m. v.).
(Lovforslag nr. L 223).

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Indførelse af socialindkomst).
(Lovforslag nr. L 224).

Forslag til lov om ændring af lov om invaliddepension m. v. (Indførelse af socialindkomst og indtægtsregulering af invaliditetsydelse).
(Lovforslag nr. L 225).

Forslag til lov om ændring af lov om pension til enker m. fl. (Indførelse af socialindkomst).
(Lovforslag nr. L 226).

Forslag til lov om ændring af lov om børnetilskud og andre familiedydelser. (Nedsættelse af indkomstgrænse og indførelse af socialindkomst).
(Lovforslag nr. L 227).

Forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af rådighedsbeløbet i 1981, varmhjælp til pensionister).
(Lovforslag nr. L 228).

I skrivelse af dags dato meddeler boligministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om bolig sikring. (Indførelse af socialindkomst).
(Lovforslag nr. L 229).

Forslag til lov om ændring af lov om boligydelse til pensionister. (Indførelse af socialindkomst).
(Lovforslag nr. L 230).

[Første næstformand]

I skrivelse af dags dato meddeler ministeren for skatter og afgifter, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om udskrivningsprocenten for kalenderåret 1981 og om ændring af forskellige skattelove. (Regulering af beløbsgrænser).
(Lovforslag nr. L 231).

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af vilkår for statsgaranterede lån til tørkeramte landmænd. (Lovforslag nr. L 197).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Kirkeudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om folkekirkens lønningsvæsen m. m. (Lovforslag nr. L 85).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig fremsættelse af forslag:**Socialministeren (Ritt Bjerregaard):**

Jeg skal hermed tillade mig for det høje ting at fremsætte:

Forslag til lov om socialindkomst.
(Lovforslag nr. L 222).

I de senere år har tinget ved flere lejligheder drøftet spørgsmål vedrørende det mest rimelige grundlag for beregning af indkomstafhængige offentlige ydelser. I februar 1976 vedtog folketinget således et beslutningsforslag om grundlaget for tildeling af indkomstbestemte ydelser. Senest har folketinget drøftet dette spørgsmål i februar 1979 under behandling af et forslag til folketingsbeslutning om en socialindkomst.

Baggrunden for disse drøftelser i tinget er, at den skattepligtige indkomst ikke er et hensigtsmæssigt mål for det sociale behov for hjælp eller evnen til at betale for ydelser.

Umiddelbart efter tingets sidste drøftelse af spørgsmålet iværksattes et arbejde med henblik på at udforme et mere retfærdigt mål for sociale behov end den skattepligtige indkomst. Senest har en arbejdsgruppe nedsat i november 1979 afgivet en redegørelse i februar 1980 om indholdet af og muligheden for at indføre et socialindkomstbegreb. Rede-

gørelsen indeholder en diskussion af, hvilke af de fra skatteligningen kendte indkomst- og fradragselementer m. m. en socialindkomst kan opbygges af.

På grundlag af denne redegørelse vil regeringen søge gennemført en socialindkomst i 2 faser. Socialindkomsten skal dels sikre en mere retfærdig fordeling af de sociale ydelser, dels gøre reglerne mere forståelige ved at erstatte til dels afvigende indkomstgrundlag i de forskellige love med et fælles beregningsgrundlag for de sociale ydelser. Regeringen har i øvrigt til hensigt at søge socialindkomsten anvendt i størst mulig udstrækning ved beregning af ydelser, der er afhængige af indkomsten.

Den 1. fase udgøres af det hermed fremsatte lovforslag om socialindkomst. Det er opbygget af indkomst- og fradragselementer, som opgøres i forbindelse med den skattemæssige ligning, samt af et formuettillæg.

Sammenholdt med den skattepligtige indkomst vil den samlede virkning af indkomst- og fradragselementerne indebære, at der ikke ved beregning af socialindkomsten kan foretages fradrag i indtjeningen for *fuldt fradragsberettigede forsikringspræmier* og lignende, *forsikringspræmier m. v. med begrænset fradragsret* (3.000 kr.s fradraget), *fradragsberettigede gaver* samt fradrag for *indskud på etableringskonto m. v.* («andre fradragsberettigede beløb»). Desuden kan der ikke fratregkes *negativ skattepligtig indkomst overført fra en ægtefælle og underskud overført fra tidligere år.*

Baggrunden for, at disse fradrag kan foretages ved opgørelsen af den skattepligtige indkomst, er, at man har ønsket at tilskynde til forskellige aktiviteter. Således har man ønsket at tilskynde til selvforsikring og tilskynde til, at private yder bidrag til almennyttige formål.

Omfanget af denne støtte er der gjort op med i kraft af de skattemæssige fradragsregler. Det må derfor betragtes som en utilsigtet virkning, at modtagere af indkomstafhængige ydelser får en dobbelt fordel, hvis den skattepligtige indkomst benyttes som beregningsgrundlag, idet den lavere skattepligtige indkomst medfører højere sociale ydelser.

Tilsvarende har muligheden for at fradrage tidligere års underskud en funktion i skattemæssig sammenhæng, men ikke i forbin-